

Delges
Ekonomikontoret
Information
Hanna Horneij, styrdokument
Revision

§ 125

Dnr 2013KS403

Dpl 003

Riktlinjer för ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv
Antagande

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner och landsting som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

Resultatutjämningsreserverna gör det möjligt att på ett ansvarsfullt sätt reservera en del av överskottet i goda tider och sedan använda medlen för att täcka underskott som uppstår till följd av lågkonjunktur.

En möjlighet införs även att reservera överskott upparbetade fr. o m räkenskapsåret 2010.

Östhammars kommun avser att utnyttja den nya lagstiftningen som medger införande av kommunal resultatutjämningsreserv.

Ett förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserven för Östhammars kommun har tagits fram.

Ekonomichef Claes Wester föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2013-10-29

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv antas

Reservering av överskott upparbetade fr.o.m. räkenskapsåret 2010 tillåts i Östhammars kommun

Resultatutjämningsreservens ingående balans för 2010-2012 fastställs till 329 000 kronor i enlighet med beslutad riktlinje för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv.

Kommunstyrelsens förslag

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv antas.

Reservering av överskott upparbetade fr.o.m. räkenskapsåret 2010 tillåts i Östhammars kommun.

Resultatutjämningsreservens ingående balans för 2010-2012 fastställs till 329 000 kronor i enlighet med beslutad riktlinje för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv.

Yrkande

Jacob Spangenberg (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandet och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Kommunfullmäktiges beslut

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv antas. (Bilaga 4).

Reservering av överskott upparbetade fr.o.m. räkenskapsåret 2010 tillåts i Östhammars kommun.

Resultatutjämningsreservens ingående balans för 2010-2012 fastställs till 329 000 kronor i enlighet med beslutad riktlinje för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv.

KOMMUNSTYRELSEN
Ekonomikontoret

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv

Sammanfattning

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR).¹ Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner och landsting som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

Resultatutjämningsreserverna gör det möjligt att på ett ansvarsfullt sätt reservera en del av överskottet i goda tider och sedan använda medlen för att täcka underskott som uppstår till följd av lågkonjunktur.

En möjlighet införs även att reservera överskott upparbetade fr.o.m. räkenskapsåret 2010.

Östhammars kommun avser att utnyttja den nya lagstiftningen som medger införande av kommunal resultatutjämningsreserv. Ett förslag till Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserven för Östhammars kommun har tagits fram.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv

att reservering av överskott upparbetade fr.o.m. räkenskapsåret 2010 tillåts i Östhammars kommun

att resultatutjämningsreservens ingående balans för 2010 – 2012 fastställs till 329 000 kr, i enlighet med beslutad riktlinje för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv.

Per Engström
Ekonomichef

¹Kommunala resultatutjämningsreserver (prop 2011/12:172).

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv

Bakgrund

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR).² Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, och därigenom möta konjunkturvariationer.

RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner och landsting som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

En uppbyggnad av resultatutjämningsreserv sker inom ramen för det egna kapitalet. Resultatutjämningsreserven gör det möjligt att på ett ansvarsfullt sätt reservera en del av överskottet i goda tider och sedan använda medlen för att täcka underskott som uppstår till följd av lågkonjunktur.

Regelverk

Reservering till resultatutjämningsreserven får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av den del av årets resultat efter balanskravsutredningar som överstiger:

- en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
- två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om en kommun eller ett landsting har ett negativt eget kapital inklusive ansvarförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Huvudregeln för resultatutjämningsreserven ska vara att ianspråktagandet endast kan göras av de medel som redan finns reserverade i resultatutjämningsreserven.

Vid införandet av de nya reglerna införs en möjlighet att även reservera överskott upparbetade fr.o.m. räkenskapsåret 2010. För reserverade medel upparbetade 2010 – 2012 ska en ingående balans beräknas och beslutas av fullmäktige under räkenskapsåret 2013.

Tanken är inte att resultatutjämningsreserven ska möjliggöra en permanent/varaktig överbeskattning där överskotten årligen sparas för framtiden. En stor resultatutjämningsreserv ska inte heller göra det möjligt att under en längre tid ha en nivå på skatteuttaget som är lägre, alternativt en kostnadsnivå som är högre, än vad som är långsiktigt hållbart.

Om en kommun har byggt upp en resultatutjämningsreserv så får hela eller delar av behållningen räknas in i budgeten för att täcka upp om de beräknade intäkterna är lägre än kostnaderna när de prognostiserade skatteintäkterna ökar svagt till följd av en svag samhällsekonomisk utveckling. Förutsättningen är att en reserv byggs upp.

Ett nytt begrepp – balanskravsresultat – införs i den kommunala redovisningen.

²Kommunala resultatutjämningsreserver (prop 2011/12:172).

Balanskravsresultatet ska vara årets resultat efter balanskravsjusteringar och förändring av resultatutjämningsreserv. Balanskravsjusteringar ska bestå av realisationsvinster med vissa undantag, vissa realisationsförluster, orealiserade förluster i värdepapper och orealiserad återåterföring av förluster i värdepapper. Ej återställt ackumulerat balanskravsresultat ska redovisas i not till resultaträkningen.

Beslut i budget om reservering till eller ianspråktagande av resultatutjämningsreserv kan revideras vid bokslut när utfallet är känt. Eftersom resultatet kan förändras mellan budget och bokslut till följd av förändrade skatteintäkter, är det rimligt att ett nytt beslut om faktisk reservering eller ianspråktagande till reserven tas vid bokslut.

Förändring av resultatutjämningsreserven hanteras inom balanskravsutredningen som en justeringspost. En resultatutjämningsreserv inom balanskravsutredningen ger varken påverkan på redovisningen, årets resultat eller ekonomiska nyckeltal.

Balanskravsutredning enligt propositionen	
Årets resultat	+/-
avgår samtliga realisationsvinster	-
tillägg för realisationsvinster enligt undantag	+
tillägg för realisationsförlust enligt undantag	+
tillägg för orealiserade förluster i värdepapper	+
avgår återföring av realiserade förluster i värdepapper	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	+/-
avgår medel till resultatutjämningsreserv	-
tillägg medel från resultatutjämningsreserv	+
Årets balanskravsresultat	+/-
Balanskravsresultat från tidigare år	+/-
Summa balanskravsresultat	+/-
Balanskravsresultat att reglera	+/-

Kommunfullmäktige ska besluta om närmare föreskrifter om innebörden av god ekonomisk hushållning för kommunen. Föreskrifterna ska ligga till grund för de mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning i verksamheten och ekonomin som ska fastställas i budgeten.

De lokala riktlinjerna bör ta sin utgångspunkt i kommunens ekonomiska ställning, vilka faktorer som främst kommer att påverka dess verksamhet och ekonomi i framtiden samt en bedömning av faktorernas betydelse och påverkbarhet. Det kan t.ex. gälla planerade investeringar, låneskulder och det totala pensionsåtagandets påverkan på resultat och ställning.

Regeringen anser att det är angeläget att riktlinjerna slår fast principer och avser det strategiska, mer långsiktiga perspektivet, dvs. längre än det budgetperspektiv på ett år eller den plan för tre år som behandlas i 8 kap. 4 § kommunallagen.

Om en kommun väljer att ha en resultatutjämningsfond ska det även framgå av riktlinjerna för god ekonomisk hushållning hur kommunen, inom ramarna för de befogenheter som angetts i lag,

avser att hantera denna. Riktlinjerna bör i denna del reglera när medel ska reserveras till reserven, hur de reserverade medlen får användas och villkoren för användningen.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om dels årets resultat efter balanskravsjusteringar, dels detta resultat med justeringar för förändringar av resultatutjämningsreserven (balanskravsresultatet). I förvaltningsberättelsen ska även upplysning lämnas hur tidigare räkenskapsårs negativa balanskravsresultat har reglerats och det balanskravsresultat som är kvar att återställa.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att såväl kommunens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer samt av kommunen fastställda policys, reglementen och riktlinjer. Detta genomförs genom att:

- Verksamheten styrs av Östhammars kommuns vision, kommunfullmäktiges fastställda prioriterade mål och beslutad budget.
- De angivna målen med styrtal skall följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i årsredovisningen.
- Östhammars kommun skall ha en ekonomi i balans, kommunens budget ska innehålla finansiella mål och mål för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.
- Planeringen av den ekonomiska politiken skall utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- På lång sikt ska resultatet i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 2 procent.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Nettokostnaderna inte får öka snabbare än skatter, bidrag och utjämning.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Östhammars kommun har god ekonomisk hushållning. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget.
- De tillgängliga resurserna bestämmer graden av måluppfyllelse – ekonomin sätter gränsen och förutsätter optimalt resursutnyttjande. Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras.
- Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas och resursavstämmas före genomförande. Detta gäller även övergripande policys, planer och projekt som kommer att inverka på verksamheterna.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.
- I budgeten angivna budgetramar/anslag för verksamheterna utgör sammantagna utgiftstak för respektive nämnd. Nämnd måste hantera befarade överskridanden inom denna totalram.
- De kommunala bolagen och de affärsdrivande verksamheterna skall ha full kostnadstäckning.
- Utdelning från kommunala bolag ska vara ekonomiskt hållbara över tid och får ej äventyra bolagets finansiella ställning.

Hantering av resultatutjämningsreserv

Resultatutjämningsreserven i Östhammars kommun är avsedd att utjämna normala svängningar i intäkterna över konjunkturcyklerna, med syfte att täcka sviktande skatteunderlag vid befarad eller konstaterad konjunkturedgång.

Det ska vara överskott under år av god utveckling av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning och/eller särskilda överskott i verksamheten som reserveras för resultatutjämning, eftersom syftet med utjämningen är att åstadkomma en stabil verksamhet över en konjunkturcykel.

Omvänt ska inte disposition ske för att täcka ett underskott som uppkommit av andra skäl, till exempel att nämnderna inte hållit tilldelad budget. Disposition får inte heller ske för att täcka ett underskott som uppkommit till följd av underlåtenhet att anpassa verksamheten till förändringar av de långsiktiga skatteintäkterna eller förändringar i verksamhetens demografiska målgrupper. Åtgärder måste vidtas för att anpassa kostnader då förändringarna bedöms vara över mer än ett år. Disposition får inte heller ske för sänkning av utdebiteringen.

Bedömning av när det är goda år eller sämre tider, avgörs genom att väga skatteunderlagsutvecklingen för budgetåret/bokslutsåret mot det genomsnittliga utfallet för de senaste 10 åren. Är prognosen/utfallet för året under genomsnittet ska det ses som lågkonjunktur och över är det högkonjunktur.

- Resultatutjämningsreserven utgör en del av kommunens egna kapital.
- Reservering till resultatutjämningsreserven får göras med ett maximalt belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.
- Ett tak fastställs för hur stort belopp som sammanlagt får finnas i reserven vid utgången av varje redovisningsår. Maximalt 10 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning får avsättas till resultatutjämningsreserven. Det motsvarar cirka 100 Mkr för Östhammars kommun i 2013 års nivå.
- Beslut om att använda medel från resultatutjämningsreserven ska fattas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget, men kan vid behov revideras i samband med bokslut. Vid disposition bör en bedömning göras av när konjunkturen återhämtar sig.
- I budgetbeslutet för kommande års budget är ianspråktagande av resultatutjämningsreserven maximerad till 2 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämningsbidrag (dock ej mer än vad som är reserverat). Det motsvarar cirka 20 Mkr för Östhammars kommun i 2013 års nivå.
- Kommunfullmäktige fattar ett aktivt beslut vid förändring av resultatutjämningsreserven.

55

Beräkning av ingående balans RUR 2010 – 2012

Reservering av överskott upparbetade fr.o.m. räkenskapsåret 2010 tillåts i Östhammars kommun. För reserverade medel upparbetade 2010 – 2012 ska en ingående balans beräknas och beslutas av kommunfullmäktige.

Beräkning av reservering	2010	2011	2012
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	987 100	1 001 900	1 004 400
Årets resultat	13 200	500	8 200
avgår samtliga realisationsvinster	-3 000	-4 900	-1 800
tillägg för realisationsvinster enligt undantag	0	0	0
tillägg för realisationsförlust enligt undantag	0	0	0
tillägg för orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
avgår återföring av realiserade förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	10 200	-4 400	6 400
1 procent av skatteintäkter, bidrag och utjämning	9 871	10 019	10 044
Maximal reservering	329	0	0

För året 2010 kan 329 tkr reservers till RUR, åren 2011 och 2012 finns inget överskott att reservera eftersom resultatet inte uppgått till 1 procent av skatteintäkter och bidrag.

